

de Volkskrant

NIEUWS

Psychiater in vertrouwelijk rapport: 'verkeerde keuzes' Amsterdamse politie voorafgaand aan doodschieten verwarde Duitse influencer

Het optreden van de Amsterdamse politie bij de Duitse influencer Sammy Baker, die in 2020 in verwarde toestand werd doodgeschoten door agenten, was 'onvoldoende'. Dat constateert de Rotterdamse crisispsychiater Aram van Reijssen, zorgmanager van de Parnassia Groep.

Willem Feenstra, Mark Misérus en Maud Effting 30 september 2023, 06:00

Demonstranten in Amsterdam eisen gerechtigheid voor Sammy Baker, augustus 2021. Beeld Getty

Zowel op het gebied van de bejegening als de coördinatie had de politie 'andere en betere keuzes' kunnen maken, schrijft de psychiater in een vertrouwelijk conceptrapport dat in bezit is van *Argos* en *de Volkskrant*. Van Reijssen noemt het handelen van de politie 'niet de-escalerend' en 'niet gericht op reductie van angst', terwijl Baker vermoedelijk psychotisch was.

Als de politie had gewacht op de politieonderhandelaar die al onderweg was, had dit 'een positieve invloed kunnen hebben op de uitkomst', stelt hij. Volgens hem is het onduidelijk waarom niet werd gewacht, zoals het plan was. Ook is het een 'gemiste kans' dat geen hulp werd ingeroepen van de psychiatrische ambulance, die er al was.

Het rapport vormt een belangrijk onderdeel in de rechtszaak die Bakers ouders aanspanden tegen de Amsterdamse politie, nadat het Openbaar Ministerie eerder had besloten de agenten niet strafrechtelijk te vervolgen. De ouders waren het daar niet mee eens. Als de rechter in hun zaak oordeelt dat de politie niet goed heeft gehandeld, zou dit mogelijk alsnog tot een strafzaak tegen de agenten kunnen leiden. Psychiater Van Reijssen werd in het proces door de rechtbank aangesteld als een onafhankelijke deskundige.

'Geen verdachte, maar slachtoffer'

De 23-jarige Baker werd in 2020 in zijn ondergoed doodgeschoten in een Amsterdamse binnentuin. Door cannabisgebruik was hij waarschijnlijk in een psychose geraakt. Na een achtervolging door de politie zette hij een mes op zijn keel en escaleerde de situatie. Agenten trokken hun wapens, een hondengeleider rende van achteren met een hond op hem af en haalde hem neer. In de chaos schoten agenten hem met meerdere kogels dood.

Psychiater Van Reijssen schrijft dat de politie wel de ‘intentie’ leek te hebben om Baker veilig over te dragen aan de juiste zorgverlener. Zo benadrukte de verantwoordelijke officier van dienst meermaals dat Baker als slachtoffer en niet als verdachte moest worden gezien. Maar in de uitwerking verliep dat anders. ‘De politie heeft bijna continu met getrokken wapen en met forse stemverheffing tegen het slachtoffer gesproken. Er werd wel hard geroepen dat de politie betrokkene wilde helpen, maar op een toon en met een volume die eerder intimiderend en angstbevorderend waren.’

Ook was er volgens de psychiater weinig gevaar voor derden en leek de dreiging voor de omgeving ‘hanteerbaar’.

In de zaak legde ook de bestuurder van de ambulance een verklaring af. Zijn poging om ter plekke in contact te komen met de politie werd volgens hem ‘genegeerd’. In een brief, in bezit van *de Volkskrant*, schreef hij dat de politie ‘geobsedeerd’ probeerde om controle over Baker te krijgen. ‘Ze gebruikten geweld in plaats van te praten of ons te vragen hen te helpen. (...) Ik zal dit nooit vergeten. Waarom handelde de politie zo als er andere oplossingen waren?’

Gebrekkige samenwerking

Van Reijssen stelt in zijn conceptrapport ook dat er ‘geen afspraken’ lijken te zijn in Amsterdam over de gezamenlijke inzet van de politie en de ggz.

Psychiater Jeroen Zoeteman, hoofd van de Amsterdamse crisisdienst, wil niets zeggen over de zaak van Sammy Baker. Wel zegt hij in het algemeen dat de samenwerking tussen ggz en politie niet goed werkt. ‘Hoe kan de politie aan de ene kant zeggen dat ze geen verstand hebben van ‘verwarde’ mensen, terwijl ze tegelijkertijd over verwarde

mensen met een mes in hun handen zeggen: dit lossen we zelf wel op? Dit grijze gebied – tussen de politie, het OM, de gemeente en de ggz – is echt onderontwikkeld. Maar de politie móét hier iets mee. Want de komende jaren zullen ze tegenover deze verwarde mensen blijven staan. En omstanders zullen 112 blijven bellen. Dus politieagenten zullen verstand moeten krijgen van de ggz. En de ggz van de politie.'

Volgens Zoeteman moet er beter worden gekeken hoe er met meldingen over verwarde personen moet worden omgegaan. 'Je ziet het nu ook in de Rotterdamse zaak', zegt hij. 'We kennen nog niet alle details, maar het toekomstige rapport is nu al bijna te voorspellen: er zijn signalen geweest, we hebben met zijn allen gefaald, maar niemand was verantwoordelijk. En daarna gaat iedereen weer zijn eigen weg. Gevaarlijke mensen zijn van niemand. Dat moet echt anders.'

De politie zegt in een reactie steeds vaker tegenover mensen in psychische nood te staan. 'Dat is bijzonder zorgelijk. De politie is te vaak het sluitstuk bij zaken waar zorg noodzakelijk is. In Amsterdam heeft de driehoek aangekondigd dat we recente incidenten in samenhang gaan analyseren. Niet om schuld en boete, maar om te zoeken naar de fouten in het systeem waarin zoveel spelers actief zijn, maar waar mensen die zorg nodig hebben toch uitvallen.'

De zaak is ook te beluisteren in Argos, zaterdag om 14.00 uur op Radio 1.